

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES, INC. ISSN 0036-2050

Ročník XXII

leden-únor 1980

Číslo 1.

Předseda členům a čtenářům Zpráv

Milí přátelé,

ze všech rozličných činností SVU, naše mezinárodní sjezdy jsou snad nejdůležitější. Sjedeme se každé dva roky ze všech částí světa, abychom obnovili svou důvěru ve vysokou kvalitu a kypící životnost československé kultury, vědy a umění; potěšili se s přáteli a přivítali nové členy; a zvolili nové vedení SVU. Je pravda, že pro nás přespolní je to drahá radost -- inflace je světová i když američtí účastníci si mohou odepsat výlohy od daní. Ale dlužíme to své minulosti, dáváme stejně nepoměrně méně než jsme dostali. A náš jubilejní Desátý sjezd v říjnu t. r. ve Washingtonu D.C. bude, zdá se ten nejkrásnější. Je příliš brzo mluvit o bohatých podrobnostech, jak je pilně plánují Bill Harkins, jenž má na starosti akademický program, a Emil a Emilka Roycovi, předsedové komise pro místní organizaci se štědrá pomocí místní SVU skupiny ve Washingtonu pod vedením Dr. Otakara Horny. Ale předsednictvo SVU věří, že za těchto okolností, a s vysokou úrovní vědeckých, uměleckých a kulturních příspěvků pozvaných a přihlášených účastníků (z nichž mnozí mají světoznámou pověst ve svých oborech), neobyčejně vysoká kvalita Desátého jubilejního sjezdu je zaručena.

A tak, milí přátelé, je-li to jen trochu možné, už začněte plánovat teď svoji účast na Desátém sjezdu v říjnu ve Washingtoně. Čas utíká, a jak jsme se všichni dobře naučili, pozdě bycha honit. Užijete tři příjemné, poučné a vzrušující dny mezi přáteli. Já se moc těším, že Vás tam uvidím a poznám.

Srdečně Váš

Jan Třiska

Ve Vídni, 13. ledna 1980

Těm členům a čtenářům Zpráv, kteří by chtěli kontaktovat prof. Třisku během jeho pobytu ve Vídni - do 24. března t. r. - uvádíme adresu:
Luegerplatz 2, A-1010 Wien, Oesterreich (tel. 0222-525349).

Výtah z usnesení předsednictva SVU na schůzi dne 4. a 5. ledna ve Washingtonu, D.C.

1. S politováním přijata rezignace Michala Šumichrasta na funkci místopředsedy SVU. Důvodem rezignace bylo Šumichrastovo pracovní zaneprázdnění.
2. Na návrh místopředsedy SVU prof. Matějky bude SVU pokračovat ve vydávání originálů i překladu české poezie. V dohledné době vyjdou
a) Seifertova sbírka *Morový sloup* v překladu Lynn Coffin s ilustracemi Jiřího Koláře,
b) Výbor z básní Jiřího Ortена v překladu Lynn Coffin,
c) serie svazku *Studies in Czechoslovak Culture*.
3. SVU je v zásadě ochotno podpořit publikaci francouzských textů z ženevského symposia z r. 1978 o smyslu českých dějin. Vydá je švýcarská skupina SVU.
4. Ke Zprávám č. 1 1980 bude přiložen členům SVU na ukázkou první bulletin v angličtině.
5. S uspokojením byl přijat referát o postupu příprav na desátý sjezd dne 17. - 20. října ve Washingtoně. Zprávu přednesl prof. Harkins; manželé Rojcovi připravili pro schůzi sjezdový finanční rozpočet. Přijati noví členové podle návrhu členské komise.
7. "Ad hoc" komise, jejímiž členy jsou kolegové Rechcigl, Němec a Borkovec, se bude zabývat návrhem na zavedení jednotného členství, tj. odstranění přispívajícího členství.
8. Vydalo výzvu k podpoře pronásledovaných kulturních pracovníků v Československu.

Výzva předsednictva SVU členům a přátelům

Situace v Československu je den ode dne horší. Počet českých a slovenských intelektuálů - vědců, umělců, spisovatelů, herců, novinářů, kněží, profesorů a studentů - , kteří jsou vězněni, pronásledováni a propouštěni z práce a ze škol, roste. Postižení jednotlivci potřebují pomoc, pro děti a rodiny, k uhrazení soudních výloh, pro lékařské výdaje, pro právní zastoupení, prostě, aby mohli přežít.

Předsednictvo SVU, nepolitické organizace, která již přes 20 let hlásá svobodu osobní, svobodu vědeckého bádání a umělecké tvorby ve všech zemích světa, vyzývá své členy, aby podle svých možností přispěli finančně k podpoře svých kolegů v Československu, kteří tam stojí v prvních řadách boje za lidská práva.

Prof. Jan Tříska
předseda

Dr. Věra Bořkocová
jednatelka

Místní a oblastní skupiny

První rok činnosti místní skupiny SVU v Pretorii Jižní Afrika

Sešli jsme se během roku 1979 celkem sedmkrát a účast na pořádané akci byla vždy dobrá, to znamená členové plus hosté, což vyčísleno dává lepší obrázek: nejméně 12 nejvíce 30. Kromě čísel lze říci, že každý z večerů byl pěkný a velmi se líbil a spokojenost účastníků byla zřejmá.

Přehled námětů večerů naší MS SVU:

1. Soukromé létání v Jižní Africe - p. V. Vladár. Přehled možností soukromého létání, zásady, povinnosti, předpisy, zkoušky a vše co k létání patří.

2. Houslový večer - p. L. Takacs. P. Takacs zahrál za klavírního doprovodu paní Methews skladby Dvořáka a Smetany.

3. Literární večer na téma Čistota a krása mateřského jazyka.

a) P. Eisner: Chrám i tvrz (deska)

b) ukázky s knihy J. Škvoreckého "Inženýr lidských duší" kapitoly o Blběnce.

c) poezie Jána Smreka (deska)

4. 5000 let skla - p. J. Bednařík, přehled historie výroby skla jako okrasného a užitkového předmětu; vývoj a užití technického skla v současné době.

5. Literární večer

a) výběr písniček roku 1968 (deska),

b) fejetony L. Vaculíka a V. Havla "Poznámky o statečnosti",

c) některé myšlenky TGM,

d) fejetony D. Tatarky "V ne čase".

6. Návštěva jeskyň Sterkfonstein a výklad o vykopávkách lebek "homo australopithecines" (stáří 3 milióny

let). Postup práce na současných vykopávkách. Výklad podal Mr. Hughes profesor anthropologie na univerzitě Witwatersrand - Johannesburg a paní Vladárová a univerzity Pretoria.

7. Nukleární fyzika na univerzitě Witwatersrand - výklad a prohlídku laboratoří zorganizoval Dr. V. Hnízdo.

J. Smrčková

Máme novou skupinu v **San Francisco-Bay Area**. Má zatím 12 členů. Předsedou je Ing. Pavel Kryška, 1120 Newell Rd., Palo Alto, Ca 94303, jednatelem (a zároveň pokladníkem) je Ing. Jaromír Malý, 253 Princeton Rd., Menlo Park, Ca 94025.

Skupina SVU ve **Velké Británii a Irsku** připravila v listopadu spolu s kulturním kroužkem Velehradu v Londýně veřejnou diskusi na téma "Sudetoněmecká otázka dnes". Diskusi řídil Dr. Roubínek, jako členové panelu byli uvedeni historikové Dr. J. W. Bruegel a Dr. M. Hauner. Dr. Bruegel se však pro nemoc omluvil. Diskuse ukázala, že téma, které si pořadatelé zvolili, stále ještě nedovoluje věcné a objektivní závěry.

Skupina New York

Dne 2. listopadu se zastavil v New Yorku na svém putování po Spojených státech a Kanadě spisovatel **Vladimír Škutina**. Na přátelském, poměrně dobře navštíveném setkání mluvil o životě u nás, doma. Škutina umí vyprávět o dnešním Československu, nejednou o otřesných zkušenostech, které sám prožil a jichž byl svědkem, s humorem, většinou o všem černým, a dovede připoutat po-

sluchače jako málokdo. To ukázal i v New Yorku. Živá debata nebrala konce.

Dne 20 listopadu přednášel historik **Dr. Vilém Prečan**, který žije v Západním Německu, na téma "neoficiální (paralelní) kultura v dnešním Československu. Byl to bohatě dokumentovaný zajímavý referát o literární a vědecké tvorbě, která není připuštěna ani do nakladatelství ani na vysoké školy, protože její tvůrci jsou z politických důvodů umlčeni.

Začátkem ledna t. r. navštívil své přátele v New Yorku místopředseda SVU **prof. Ladislav Matějka**. Vedení newyorské skupiny využilo této příležitosti a pozvalo ho k setkání a k přednášce. Dr. Matějka, který je mezinárodně uznávaným slavistou na Michigenské univerzitě v Ann Arbor, mluvil na téma: "K novým sporům o staroslověnské tradici v Čechách". I když šlo o vědeckou problematiku běžnému účastníku značně odlehlou, posluchači sledovali přednášku s velkým zájmem, který se projevil v četných dotazech a připomínkách. V druhé části večera seznámil Matějka, který fidií vydavatelskou činnost SVU, účastníky s publikačními plány SVU pro nejbližší měsíce, jak je schválilo na svém lednovém zasedání předsednictvo SVU.

Ottawa, Kanada

V prvních třech měsících ročního cyklu činnosti 1979-1980, místní skupina SVU uspořádala tyto akce:

1) Dne 13. září promluvil historik **Dr. Jiří Kotas** na téma "Československo - trochu minulosti, více o přítomnosti a hlavně o budoucnosti". Dr. Jiří Kotas, pracoval jako odbor-

ný pracovník Československé akademie věd v Praze ve specializaci nejnovějších dějin a mezinárodních vztahů v letech 1977-1978. Dne 29. ledna 1979 požádal na letišti Mirabel o politický azyl v Kanadě, během svého "letu na Kubu". Ve své přednášce se zamyslel nad charakterem a smyslem českých, slovenských a československých dějin. Analyzoval pak podrobněji současný režim v Československu, a v závěru se snažil nastínit úkoly, které stojí beze zbytku před všemi Čechy a Slováky, jimž není osud jejich společné vlasti lhostejný.

2) Dne 11. října byl řečníkem večera **Ing. Petr Galler**, který hovořil na téma "Saudi Arabia - the Cradle of Islam". Ing. Galler se nedávno vrátil do Ottawy po více jak pětiletém pobytu v Saudské Arabii, kam byl poslán jako pověřenec International Aviation Organization a kde se stal projektovým šéf-inženýrem výstavby nejrozsáhlejšího mezinárodního letiště na světě, v New Jeddah. Jeho přednáška se zabývala historií, vývojem a současným stavem ekonomickým, náboženským, politickým a osobních podmínek života v Saudské Arabii, a byla doprovázena rozsáhlou sbírkou diapozitivů.

3) Dne 15. listopadu uspořádala skupina, ve spolupráci s odbočkou Čs. národního sdružení, besedu s býv. poslancem Čs. národního shromáždění, autorem Otou Horou, o jeho knize "Svědectví o puči". Účastníci si připomněli parlamentní projev Oty Hory 12. prosince 1947, v němž prohlásil m.j.: "Žijeme v policejním státě! Dá si to náš občan líbit, tyto úklady o samu svobodu člověka a tím i národa? Dokud je čas, zabraňme ta-

kovému úsilí!" Živá diskuse by se byla snadno protáhla do ranních hodin. Skupina vyjádřila Horovi své uznání za jeho celoživotní práci v zájmu českého a slovenského národa u příležitosti jeho sedmdesátých narozenin.

4. Dne 6. listopadu byla oficiálně zahájena skupinou SVU sponzorovaná výstava obrazů a grafik malíře **Ivana Dobroruky**, v hale budovy National Library and Archives.

(Dr. Vladimír Šístek)

Skupina Švýcarsko připravuje ve dnech 15.-18. května 1980 v Interlaken konferenci o Masarykově díle a odkazu, jinými slovy o tom, co je z Masaryka trvalé a dosud aktuální, co je překonané, do jaké míry je Masarykova humanitní filozofie a program z ní vycházející naší dnešní situaci ještě adekvátní.

Skupina Chicago pořádala v srpnu loňského roku zájezd na "národní Dvořákův festival" do Springfieldu. V listopadu přednášel profesor Ladislav Zgusta z Urbana, Ill. o nových archeologických objevech v Malé Asii, především v Turecku". Přednáška byla doprovázena světelnými obrazy.

Vědomí souvislosti

Jestliže kdy byla Společnost pro vědy a umění při své různorodé činnosti v **Sydney** blízko svému poslání, pak tomu zcela jistě bylo při nedávném uvedení jednoaktové hry Václava Havla "Vernisáž" na fakultě dramatu University of NSW. Tamější studentská "Green Room Society" provedla Havlovu jednoaktovku ve formě čteného představení v anglické

verzi, po které následovala čtená verze česká, obojí pod režijním vedením Dr. O. Fialy. Studenti dramatu a členové SVU v Sydney D. Divišková a O. Brychta se zasloužili o představení, které neskončilo závěrečným slovem, protože na ně budeme ještě dlouho vzpomínat. Již samotný fakt dvojjazyčného kulturního večera je zážitkem sám o sobě, tím spíše pak, jedná-li se o téma tak zvané jako je Havlovo drama a Havlův dnešní osud.

(Vybráno z článku v Hlasu domova, číslo 23, 12. listopadu 1979.)

Jára Kohout mezi námi

Ve svém bohatém a předem sjednaném programu v Melbourne, Adelaide, Canbeře a v Sydney našel Jára Kohout čas uskutečnit vystoupení i **pro místní skupinu SVU v Sydney**. Bylo to vystoupení ve formě možno říci komorního večera bez mikrofonů, hudby a tance, ale se stále optimistickým a nestárnoucím Járou Kohoutem, který rozehl svým slovem návštěvníky tohoto večera. Stala se z něho beseda s trochou vzpomínání a úvah o minulosti, přítomnosti a budoucnosti, ale hlavně o lidech, které Jára Kohout ve svém bohatém životě potkal a to vše v neodolatelném podání, při čemž se vážná věc říká s úsměvem na rtech a veselá historka se vypravuje s vážnou tvář. Elán Jarry Kohouta je obdivuhodný, v prosinci oslavil 75 let, ale v životním optimismu zdá se jakoby předháněl generaci o půl století mladší. Jára Kohout je zakládajícím členem Společnosti pro vědy a umění, jejíž věci pomohl i zde v Austrálii. A protože má

naši novou zemi rád, těšíme se jen že jej příštím rokem opět přivítáme mezi námi.

(Dopis z Austrálie.)

Z činnosti členů SVU

Dr. Josef Hašek byl loňského roku poprvé uveden v Marquis' Who's Who in Finance and Industry in the USA. Roku 1967 se jeho jméno objevilo v londýnském seznamu International Businessmen's Who's Who a r.1975 v The International Year Book and Statemen's Who's Who. Jako předseda vývozního podvýboru washingtonského Board of Trade byl Dr.Hašek jmenován tehdejším státním sekretářem pro obchod členem t.zv. Export Expansion Councils (1968-1974). Dr.Hašek je toho času jedním ze dvou předsedů výboru pro mezinárodní zahraniční styky Československé Národní rady a prezidentem Československo-amerického výboru Education Council.

V letošním vydání seznamu "American Men and Women of Science" je uveden člen SVU **Ing.Dr.Otakar A.Horna**. Dr.Horna je dlouholetým funkcionářem SVU, organizoval VI. sjezd a nyní je předsedou washingtonské skupiny. Za svoji konstrukci zařízení pro potlačení ozvěny v dálkových telefonních spojích byl vyznamenán první zvláštní cenou společnosti COMSAT a byl jmenován vedoucím vědeckým pracovníkem v Laboratořích Comsat. Pro výrobu tohoto zařízení byla založena nová společnost Comsat General Tele-Systems, která má již přes sto zaměstnanců. Dr.Horna je autorem několika odborných knih a desítek vědeckých článků a patentů.

Pavel Javor francouzsky. Po úspěšném emigračním románě Pavla Javora vydaném ve franštině pod názvem "Sa raison de vivre", největší montrealské nakladatelství "Presses Select" vydalo na konci min. roku Javorovo kratochvílné vyprávění o jeho nezapomenutelném čtyřnohém příteli, jezevčíkovi "Sir Clarencovi". Vyšlo pod názvem "Pat et son maître", s deseti ilustracemi člena SVU **Jiřího Laudy**.

Nakladatelství Index v Kolině nad Rýnem vydalo ve spolupráci s pařížským Svědectvím pod názvem "Topůrko pro kata" překlad veršů O. Mandelštama. Překlad pořídil básník a spisovatel **Jiří Kovtun**. V nakladatelství Konfrontace v Curychu vyšla další Kovtunova kniha: "Zprávy z Lisabonu".

Prof.Dr.Jan Milič Lochman byl v listopadu 1979 zvolen jako rector designatus univerzity v Basileji. Tím se stává na údobí 5-6 let členem tříčlenného rektorátu této nejstarší švýcarské univerzity. Vlastní rektorský úřad mu připadne uprostřed tohoto údobí. V uplynulém roce vydal prof.Lochman v USA dvě knihy: "Living Roots of Reformation" (Augsburg Publishing House, Minneapolis) s kapitolou o české reformaci, a "Reconcilliation and Liberation" (Fortress Press, Philadelphia). V Německu vyšla právě kniha "Wegweisung der Freiheit - Abriss der Ethik in der Perspektive des Dekalogs" (Gütersloher Verlags-haus). Koncem ledna vykoná Lochman řadu přednášek na Columbia Seminary, Decatur, Georgia, a na Emory University.

Profesor Otakar Jaroslav Pollak, člen SVU, přednášel na téma "Zvápenatění tepen" na Pátém Mezinárodním Symposiu o atherosklerose a na podobný námět na "Dental Science Institute of the University of Texas, Houston, TX, v listopadu 1979.

Profesor antropologie Yale University Leopold Pospíšil studoval v létě minulého roku na papuánském kmeni Kapauku v Západní Guinei (Irian Jaya, Indonésie) "legálně podnikané kulturní změny na Nové Guinei". Krátce nato se zabýval hospodářskými a kulturními změnami vyvolanými urbanizací mezi sedláky v údolí Obernberg v rakouských Tyrolích. Na univerzitě v Lausanne ve Švýcarsku přednášel na kongresu srovnávacího práva o moderním a tradičním právním systému na Nové Guinei. Na konferenci na americkém ministerstvu spravedlnosti mluvil o "americké justici a o alternativách v otázce věznění". Na konferenci soudců ve Whitefield, New Hampshire pronesl "The Hon. Frank Rowe Kenison Lecture" na téma Antropologie práva a moderní právní profese". Ve Wisma Titawaka na indonéském ostrově Biak přednášel na námět: "Papuánští horalé na Nové Guinei a náhorní ekologie."

Malířka a sochařka Lyuba Durđaková Prusak, z kalifornské Pasadeny, vystavovala na sklonku minulého roku svá plastická a malířská díla v Galerii Four Oaks v San Marino, Kalifornie. Ms.Prusak, která studovala na Akademii v Praze a na Kalifornské státní univerzitě v North

ridge, má za sebou už výstavy v Československu a v četných evropských městech. Vedle umělecké tvorby učí na Kneedler-Fauchere Pacific Design Center v Melrose, Ca.

Prof.František Smetana který učí hře na violoncello a komorní hudbě na státní univerzitě v Richmondu, Virginia, slavil 8.dubna t.r. padesáté výročí své koncertní činnosti. Virginia Commonwealth University mu k této příležitosti uspořádala koncert na kterém byl proveden jubilantův Smyčcový kvartet z r.1935, dále zahrál Smetana Brahmsovu Sonatu e moll a se svým "Smetana Trio" slavné Dvořákovy "Dumky". Tento koncert byl zároveň natáčen a v polovině prosince vysílán 127 stanicemi National Public Radio po celé Americe.

Josef Škvorecký byl jmenován kandidátem Neustadt Prize for literature 1980. Neustadt Prize je, kromě Nobelovy ceny, jediná mezinárodní cena. O laureátovi bude rozhodnuto na zasedání poroty v Normanu, v Oklahomě koncem února 1980. Ostatní kandidáti jsou: Günter Grass z BRD, Mulk Raj Anand z Indie, Yannis Ritsos z Řecka, Yves Bonnefoy z Francie, Alberto de Lacerada z Portugalska, Breyten Breytenbach z Jižní Afriky, Kim Chi Ha z Jižní Koreje, Norman MacCaig ze Skotska a Miroslav Krleža z Jugoslávie.

1. a 2. února pořádal The New York Institute for the Humanities konferenci na téma Spisovatel a cenzura, na níž mimo jiné promluvil také náš člen **Josef Škvorecký**. Kon-

ference se zúčastnila řada významných spisovatelů, mezi nimi Susan Sontag, Hans Magnus Enzensberger, Josef Brodský, Toni Morrison, Per Westberg, Arthur Miller, Hans Christov Buch, Frances Fitzgerald aj.

Doreen a Lydia Štěrbovy, hudební umělkyně z Cicero, Ill., dávaly v červenci v létě minulého roku v Michigan City ve státě Indiana dobročinný koncert ve prospěch nadace Dune Arts Theatre. V říjnu vystoupily jako sólistky při hudebním představení Western Sorings Music Club. Lydia Štěrbová vedla v červnu hudební seminář v odbočkách celostátní americké asociace hudebních učitelů v severo-západní části státu Indiana a v jižní části Illinois.

Bývalý gen.tajemník a pak místopředseda SVU, **Dr.Rudolf Šturm**, profesor na Skidmore College, Saratoga Springs, N.Y., publikoval v Proceedings of the Comparative Literature Symposium, Texas Tech. University, sv.9, 1978, svou přednášku Czech Literature in America, která je stručným přehledem české literární produkce v USA od r.1860 až do naší doby.

Do SVU ve Velké Británii se přihlásil hudební skladatel a dirigent **PhDr.Antonín Tučapský**. V Československu byl dirigentem (kromě jiných sborů) Pěveckého Sdružení Moravských učitelů. Za dobu deseti let v čele tohoto tělesa uskutečnil přes 300 koncertů v ČSR a v různých státech Evropy a natočil čtyři gramofonové desky. Z nich gramodeska "Janáčkovy mužské sbory" je

dosud v prodeji i v USA. Od r.1975 žije v Anglii, působí na Trinity College of Music v Londýně a věnuje se převážně komposici a dirigování. Jeho skladby vycházejí v nakladatelství "Robertson Publications" v Anglii a v nakladatelství "E.C.Kerby" v Torontu. Tři sborové cykly "The Time of Christmas", "In Honorem Vitae" a "Lauds" vyšly na gramofonové desce "Bedivere" v Londýně. Ve dnech 12. a 13.prosince 1979 měly premiéru Tučapského orchestrální skladby "Adieu" a "Moravian Polka" v Chicagu na festivalu Mid-West National Orchestra Clinic. Z jiných skladeb z poslední doby stojí za zaznamenání: 4 Dialogues pro klarinet a klavír, Partita Semplice pro klavír, Pocket Music pro dechový kvintet. V říjnu 1979 dokončil Tučapský velké oratorní dílo s názvem "Missa Serena" pro velký orchestr, dva sbory, varhany a sóla a tuto skladbu věnoval papeži Janu Pavlu II. k prvnímu výročí jeho pontifikátu. Tučapský publikoval také knihu "Mužské sbory Leoše Janáčka". (Praha, SPN, 1970).

Jaroslav Váněček, houslový virtuos a profesor na Royal College of Music v Londýně, byl v listopadu 1979 vyznamenán za mimořádnou pedagogickou činnost (nejlepší houslový pedagog ve Velké Británii) a udělen mu titul "Honorary Fellow of Royal College of Music". Diplom mu předala Královna Matka.

Blahopřejeme

Na sklonku loňského roku oslavil v kanadském hlavním městě Ottawě sedmdesáté narozeniny **Ota Hora**. Od mládí pracoval ve veřejném životě, jako funkcionář a později předseda organizace mládeže čs.strany národně socialistické. Po druhé světové válce byl členem Národního shromáždění, kde na sebe upoutal pozornost jako člen bezpečnostního výboru a účastník parlamentních rozprav o nedemokratickém a spikleneckém postupu KSČ zejména v národní bezpečnosti. Po Únoru odešel Hora do exilu, usadil se v Kanadě, kde dodnes pracuje publicisticky i organizačně pro československou demokratickou věc. Jeho kniha "Svědectví o puči", zachycující autorovy zkušenosti a zážitky z předúnorového vývoje byla pozitivně přijata exilovou kritikou. Hora vydal také několik publikací ještě v první republice.

*

Dne 1.ledna t.r. oslavil své pětadesátiny profesor na Ukrajinské univerzitě v Mnichově a na Stuttgartské univerzitě **Dr.Josef Kratochvíl**. Jeho činnost je mnohostranná. Už doma patřil k předním pracovníkům ve Skautu, v osmnácti letech napsal pod pseudonymem J.K.Baby román ze skautského prostředí "Stateční hoši"; pokračuje ve své činnosti pro skauty i v exilu a vydává pro ně od r.1952 už dlouhá léta s velkými vlastními finančními obětmi časopis Skaut exulant. Pro děti českých exulantů pořádá letní tábory, organizuje dálkovou českou školu, vydává pro ně Českou čítanku. Jako vědec se zaměřil na studium psychologie a chování zvířat a ekologických problémů. K sbírání zkušeností pro svou vědeckou práci procestoval africké pouště, tropické pralesy, pyrenejské velehory a arktické severní oblasti. Kromě velké řady vlastních knih a publikací vydal výtahy z hlavního díla svého otce, docenta brněnské univerzity, filosofa Josefa Kratochvíla "Meditace věků." Dr.Kratochvíl je aktivním pracovníkem SVU.

*

Josef Mahler, žijící v Laguna Hills v Kalifornii, slavil v listopadu m.r. své 80. narozeniny. Místní skupina SVU v Los Angeles vzpomněla svého času jeho zajímavé činnosti ve vědeckém oboru optickém a stereoskopickém. Za druhé světové války působil ve výzkumu u Polaroid Corporation v Cambridge, Mass., a měl hlavní podíl na vynálezu Vectographu, jehož používání v americkém letectvu za války přineslo důležité úspěchy při fotografování nepřátelských objektů. Ještě za svého pobytu v Československu vynalezl v roce 1934 přístroj známý pod jménem Mahler Viewer. Je členem různých vědeckých společností, přispíval do mnohých odborných publikací a obdržel v roce 1958 cenu David White-a. Jeho dílo je uchováno ve Smithsonian Institutu ve Washingtonu, D.C. Čsl.Technické museum vlastní jeho vynález Photoplasticonu, tridimensionálního stereoskopu.

*

Miroslav Schubert. jeden z našich neistaráších členů, slaví 2.března t.r. své 85. narozeniny. Působil v československé zahraniční službě od jejího prvopočátku v roce 1918 na mnohých místech v zahraničí, včetně Spojených států, Persie, Jižní Ameriky a Německa. Po únoru 1948, v době, kdy zastával úřad generálního konsula v Mnichově se vzdal své diplomatické kariery. Nejzodpovědnější byla jeho činnost v roce 1938 a začátkem roku 1939, kdy vedl jako Chargé d'Affaires československé velvyslanectví v Berlíně. Svůj mimořádně významný dokumentární archiv věnoval Stanfordské univerzitě. V prvních letech své emigrace působil v soukromém hospodářském sektoru na východě Spojených států, přesídlil pak na odpočinek do Kalifornie, ale nadále živě sledoval mezinárodní politiku a ekonomii. Je autorem četných odborných příspěvků do různých publikací, v kteréžto činnosti nadále pokračuje.

*

Dvacátého pátého ledna t.r. oslavil šedesáté narozeniny novinář a publicista **Vojtěch Nevlud** (v publik. pseudonymu Vojta Duben). Narodil se ve Fryčovicích na Moravě. Od mládí se věnoval žurnalistice, zajímal se o dělnické otázky. Po válce pracoval v moravsko-olavské redakci Svobodného slova, v exilu vedl nejprve Newyorské listy, odkud přešel do redakce Hlasu Ameriky, kde působí dodnes jako spoluedoucí čl.oddělení. R. 1964 vydal v nakladatelství Universum v New Yorku knihu "Ledy se hnuly", v níž zachytil vývoj v KSČ, který vyvrcholil roku 1968, t.zv. "pražským jarem". Od r. 1962 publikuje periodicky statistické informace o českém a slovenském tisku v zahraničí. Poslední přehled vydal v r. 1978.

In memoriam

Prvního ledna t.r. zemřel v Torontu v Kanadě ve věku 78 let novinář a spisovatel, člen SVU, **Jan Dočkálek**, rodák z moravské Kroměříže. Jako devatenáctiletý dobrovolník bojoval na Slovensku proti maďarským bolševickým jednotkám Bely Khuna. Byl členem Moravského kola spisovatelů v Brně, kde pracoval v redakci Lidových novin. Po okupaci Československa se mu podařil útek přes Jugoslávii na střední východ, kde spoluzakládal a redigoval pro čl.zahraněční jednotku vojenské noviny Zpravodaj. Konec války ho zastihl v Londýně, odkud přešel jako delegát Čsl.červeného kříže do Kanady. Byl činný novinář v torontských Našich hlasech. Během války vydal v Londýně sbírku básní "Slezské slzy", po válce v nakladatelství Moravského kola spisovatelů v Brně další sbírku "Cestou trnitou".

Dne 16.října 1979 zemřela v Minneapolis, Minn., členka SVU, **Esther Jerabek**. Byla známa především jako autorka rozsáhlé a pro každého, kdo píše o krajanech v USA a Kanadě, nepostradatelné bibliografie, "Czechs and Slovaks in North America". Narodila se 15.října 1897 v Silver Lake, Minn., studovala na High School v Hutchinson, Minn., poté na Macalester College, St.Paul, Minn., a nakonec na University of Minnesota v Minneapolis. V

r.1918 získala stupeň B.A., v r.1924 M.A. a o pět let později M.S. in L.S. Od r.1918 vyučovala 8 let cizím jazykům a poté pracovala 37 let jako knihovnice University of Minnesota a Minnesota Historical Society v St.Paul, Minn. V této funkci publikovala tři knihy přehledů veřejných dokumentů státu Minnesota a přes půl tuctu dalších bibliografických a jiných knihovnických prací. V práci knihovnické si také uvědomila, že většina publikací našich autorů v cizině je odsouzena k zapomenutí, nebude-li včas registrována a uložena v knihovnách. Začala tedy sběratelskou a registrační činností a vytrvala v ní víc než dvacet let. Jejím zakončením je kniha, která zůstane trvalým podkladem bibliografie prací Čechů a Slováků v USA a Kanadě.

Dne 24.prosince 1979 zemřel v Chicagu po dlouhé nemoci **plk.gšt. Oskar Pejša**. Narodil se 9.5.1896 v Uh.Hradišti a tam také vystudoval gymnasium. Po první světové válce vstoupil jako záložní důstojník dělostřelectva do nové československé armády, byl aktivován, po absolvování gen.štábu, studoval na L'École supérieure d'armaments à Puteau ve Francii a pracoval pak na budování čs.branné moci. V USA při svém zaměstnání jako úředník letecké společnosti studoval od r.1959 malířství na Art Institute v Minneapolis, Minn., a výsledkem toho byly krásné akvarely "Ze života hub", vystavované poprvé v r.1962 v Chicagu a v r.1963 dokonce po 3 měsíce v přírodovědeckém muzeu v téměř městě s velikým úspěchem. Plk.Pejša byl literárně činným již doma. V zahraničí publikoval hodně článků rázu politického a populárně vojenského, psal úvahy pro RFE a měl několik přednášek a rozhlasových projevů v Chicagu. Byl po léta předsedou chicagské odbočky Svazu čs.důstojníků v exilu a oddaným pracovníkem pro československou věc.

Dne 15.září 1979 zemřel v Elmhurst, Ill., **JUDr.Josef Piskora**. Narodil se 10.května 1929 ve Skuhrově v Čechách, studoval na právnické fakultě Karlovy university v letech 1948 až 1952, kdy dosáhl doktorátu práv. Členem SVU se stal v dubnu 1977.

Dne 15.prosince 1979 zemřel ve Washingtonu, D.C. **Dr.John H.Fisher** ve stáří 70 let. Dr.Fisher se narodil v Československu, studoval práva v Praze. Za druhé světové války sloužil v čs.zahraněční armádě ve Francii a v Anglii jako vojenský soudce, polní prokurátor a pak přednosta čs.polního soudu. V USA, kam po válce vyemigroval, pracoval u Department of Defense po 31 let. Dr.Fisher je znám členstvem SVU jako jeden z editorů brožurky **Czechoslovak Military Justice Abroad During the Second World War**, která vyšla v r.1975.

Opozděně se dovídáme, že dne 12.listopadu 1978 zemřel v Richmondu, B.C., Kanada, člen SVU, **JUDr.Gustav R.Schoenbach**. Narodil se ve Strančicích v Čechách v r.1920, studoval v Praze na vysoké škole obchodní a na právnické fakultě. Po únoru 1948 vězněn a po propuštění nemohl pracovat ve svém oboru. V Kanadě se zabýval zahradní architekturou, zejména terénními úpravami.

Redakci došlo

Nové vydání dvojjazyčné antologie **Czech Poetry**, o níž jsme se už zmínili v minulém čísle Zpráv, je možno objednat na adrese Michigan Slavic Publications, Department of Slavic Languages, MLB, The University of Michigan, Ann Arbor, Mich. 48104. Cena výtisku v plátěné vazbě je \$9.50. K objednávce je nutno přiložit šek vystavený na University of Michigan. Kniha má 372 stránek, je bohatě ilustrována a záštitu na jejím vydání převzalo SVU. Vhodná knížka zejména pro děti českých rodičů, které studují na amerických školách. Mohou tak nahlédnout do bohatství jazyka a literatury jejich rodičů. "Umění překladu patří k zásadním otázkám literární vědy. Je dokonalý předklad vůbec možný? Teoreticky nikoliv, v praxi ano. Dokonce jsou případy, kdy jazyková interpretace textu přinese nové, objevné odstíny, které čtenáři v originálu unikaly." (Milada Součková, Proměny č.4).

Dialog-Digest. Prvé číslo nového časopisu se objevilo v českém knihkupectví Dialog v západoněmeckém Frankfurtu (Gutleutstr.15, D-6000 Frankfurt/M. 1). Přináší na 42 stránkách reprodukce nejdůležitějších knižních recenzí německy psaného tisku (tedy i z Rakouska a Švýcarska) a částečně i anglického o knihách východoevropských a exilových autorů i studií o východní Evropě. Československo tvoří podstatnou část obsahu prvního čísla. Nechybí ani výběrová bibliografie nových i antikvárních knih. Zájemci si mohou knihy hned v knihkupectví

přiloženou kartou objednat. Ukázková čísla si lze vyžádat zdarma, předplatné na 6 čísel ročně činí DM 30.-, US\$ 17,-.

Journal of Ecumenical Studies. Temple University, Philadelphia, PA 19122. Special Issue, Volume 16, Number 1, stran 212, roční předplatné čtvrtletníku \$12 v USA, \$13,25 mimo Spojené státy, pro studenty \$6.- resp.\$6.75. Zvláštní vydání je věnováno čtyřicátému výročí První světové konference křesťanské mládeže, která se konala v Holandsku 24.července až 2.srpna 1939. Rev.Blahoslav Hrubý, člen SVU, který se tehdy konference zúčastnil za Československo, přispěl do sborníku článkem na téma: A different World of Nations - Human Rights, Big Powers, and Small Nations. Tituly jednotlivých kapitol: Appeasement in Czechoslovak History, The Prague Spring, Human Rights in the Soviet Colonial Empire, Problems of U.S. Human Rights Police, Betrayal of Taiwan and Tibet, Christus Victor.

Rozhovory A a B zbývající dva díly rozhovorů i kontroverzí nad Novým Zákonem. Vydala Křesťanská akademie, Velehrad, Via Concordia 1, 00183 Roma, Italy. Trojdílné dílo jehož první svazek C vyšel v témže nakladatelství v roce 1977, podává moderní vědecký pohled na biblické texty a přináší velký počet příkladů, jak lze aplikovat bibli na život v dnešním světě. Jsou to dialogy zkušeného, vzdělaného teologa s představitelům mladé skeptické generace. Oba autoři pod autorskými pseudonymy Václav Svoboda a Pavel

Skála, jsou členy SVU, jeden z mnichovské, druhý z washingtonské skupiny. Cena: díly A a B v jednom svazku 5.000 italských lir, t.j. \$6.50, díl C 3.000 lir, \$4.00.-

Úsměvy Jana Masaryka - kniha, která se jen krátce mohla objevit v Praze roku 1969 než byla stažena z prodeje a knihoven je k dostání v původní verzi tak, jak vzpomínky, anekdoty a vyprávění na Jana Masaryka po novinách a pamětnících sesbíral Vladimír Thiele a Josef Šulc v knihkupectví Dialog, Gutleutstr.15, D-6000 Frankfurt/M.1, West Germany. Na 252 stránkách (cena DM 17.-, US\$10.-) je zachyceno dětství a mládí JM, vztah otce TGM a syna, pobyt v cizině, za války, londýnská vysílání i po válce mezi lidmi až po poslední úsměvy.

F.X.Havlíček: Wittingauer Meister. Německé vydání. Román s hlavní postavou Mistra Třeboňského. Autor, člen SVU, zachycuje v této historické fresce vzrušenou dobu Karla IV. s kulturním, náboženským a politickým kvasem, který posunul české království na přední místo v Evropě. Knihu je možno objednat na adrese: F.X.Hešík, Hochweg 13 A, D-9400 Regensburg.

Tomislav Volek, Stanislav Jareš: Dějiny české hudby v obrazech, od nejstarších památek do vybudování Národního divadla. Praha Supraphon 1977. 458 stran, 371 ilustrací, bibliografie. Úvod a historický přehled v angličtině, češtině a němčině, sumář v ruštině italštině. V US k dostání v Pendragon Press, 162 West

13th street, New York, N.Y. 0011. Cena vázaného výtisku: \$48.-

Milan Hodža's Efforts to Federize Central Europe. Otisk z ročenky 1979, vydané vědeckým ústavem Collegium Carolinum v nakladatelství R.Edlenburg Verlag, München-Wien 1979. Autor příspěvku Dr. Michal Múdry-Šebík, který před časem publikoval knihu Milan Hodža v Americe, pracoval až do své smrti (20.září 1978) na publikaci o Hodžově koncepci federalizované Střední Evropy. Příspěvek v roence Coll.Car. je první část práce. Další část je, bohužel, nedokončena v rukopisném materiálu.

Anglické vydání Zpráv: Bylo rozhodnuto zahájit vydávání Zpráv SVU v anglickém jazyku. Budou vycházet třikrát do roka. Redakce se ujala Dr. Zdenka Fischmanová. Počáteční náklad je 500 výtisků.

Revizní komise ve složení Ernest Šturc, Pavel Horecký a Pavel Šturman zahájila činnost.

Redakční poznámky:

1. Poslední číslo Zpráv mělo některé nedostatky zaviněné především chvatem, s nímž bylo připraveno. Některé technické potíže trvalejšího rázu jsme mezitím odstranili: číslo, které máte v ruce, je už tištěno v nové tiskárně. Na jazykové a pravopisné chyby dáme větší pozor.
2. Redaktor by uvítal, kdyby členové SVU, místní a oblastní skupiny mu zaslali více zpráv.
3. Dvakrát se nešťastnou náhodou objevilo ve Zprávách nesprávné datum Desátého sjezdu SVU. Správné datum je: 17.-20.října 1980 na Georgetown univerzitě ve Washingtoně, D.C.
4. Upozornění: K dnešnímu číslu Zpráv přikládáme na ukázkou první číslo Bulletinu SVU v angličtině. Bulletin bude vydáván prozatím 3 x do roka, jednak pro členy SVU, kteří neovládají češtinu a jednak pro cizince pro propagaci naší činnosti a jejích cílů. Sdělte nám adresy, komu bychom měli anglický Bulletin zasílat.

Pokladníková výzva.

Pokladník SVU **Herbert Naylor** adresuje touto cestou členům SVU tři přání, resp. výzvy:

- 1/ Zasílejte členské příspěvky co nejdříve! Ušetříme tím stovky dolarů, protože odpadnou upomínky. Výše členských příspěvků: 16 dolarů pro jednotlivce, 22 dolarů pro členy-manžele.
- 2/ Členové z Austrálie a Kanady, posílejte příspěvky v amerických dolarech, tak, že na své šeky napíšete "US \$". Vaše banka automaticky zatíží Vaše konto podle současného kursu bez jakékoliv přirážky. Pro nás to znamená úsporu v měnovém proúčtování.
- 3/ Předplatné na Proměny (10 dolarů pro členy, 12 dolarů pro nečleny) zasílejte přímo administraci Proměn na adresu: Jifí Kouba, 701-20 Chesterton Dr., Ottawa, Ont. K2E 6Z7, Canada.

*

Adresa pokladníková: Herbert Naylor, 5711 Glenwood Rd., Bethesda, MD. 20014, USA.

Z dopisů redakci Zpráv

Čtení z nových prací českých a slovenských autorů.

Na 10.sjezdu Společnosti pro vědy a umění (Czechoslovak Society of Arts and Sciences), který se bude konat na univerzitě Georgetown ve Washingtonu, 17.-20. října 1980, budeme mít jednu nebo dvě sekce "Čtení z nových prací našich spisovatelů". Na minulých sjezdech SVU se podobná literární pásma setkala s neobyčejným zájmem. Přípravou a řízením těchto literárních sekcí byl i pro 10. sjezd pověřen **Dr.Rudolf Šturm**.

Prosíme české a slovenské autory pokud mají o věc zájem, aby se laskavě přihlásili přímo u prof.Šturma na této adrese: **Skidmore College, Saratoga Springs, N.Y. 12866, U.S.A.** Na sjezdu budou čteny ukázky z dosud neuveřejněných románů, básně,

povídky nebo eseje v rozsahu 5 až 8 stran psaných na stroji obřádek. **Lhůta k přihlášení končí 10.dubna.**

"Nezávislá kulturní revue Sklizeň dokončuje třicet let kulturní práce - skoro dvě desetiletí z nich vycházely knížky EDICE SKLIZNĚ i Sklizeň sama pravidelně jako měsíčník - v té době snad jediné publikace v naší mateřštině mimo domov, věnované pouze literární tvorbě, v té skromné formě, jaká byla tehdy jediné možná. Dnes se snažíme pomáhat dále a přiblížit tuto tvorbu v překladech cizí veřejnosti v neperiodické článkové službě (Artikel dienst). Děkujeme všem, kdo nám dosud pomáhali zasíláním publikací a prosíme o další."

Ant.Vlach, Hamburg, NSR.

Adresy SVU:

Předseda: Jan F. Tříska, 720
Vine St., Menlo Park, CA
94025

Generální tajemnice: Dr.
Věra Bořkovicová, 12013
Kemp Mill Road, Silver
Springs, MD 20902

Pokladník: Herbert Naylor,
5711 Glenwood Rd.,
Bethesda, MD 20014

Publikační komise: Ladislav
Matějka, 2003 Day Street,
Ann Arbor, MI 48 104

Prodej knih vydaných SVU:
SVU Books, 2067 Park
Road, N.W., Washington,
D.C. 20010

Redakce Proměn:

Josef Staša, Harvard
University, Planning Office,
900 Holyoke Center,
Cambridge, Mass. 02138,
USA.

Redakce Zpráv: 84-09 60th
Road, Elmhurst, N.Y. 11373

SVU News

2067 Park Road, N.W.
Washington, D.C. 20010

**Č. S. A.
(ČESKOSLOVENSKÉ spolky
V AMERICE)**

slavící letošního roku 125 let své
činnosti jako nejstarší bratrská a
sesterská podpůrná jednota v U.S.A.,
nabízí vám jedno z nejlepších a
nejspolehlivějších životních pojištění
pro jednotlivce i celé rodiny.

**Č. S. A.
P.O. Box 249 Berwyn
Illinois 60402
Telephone 795-5800
Area Code 312**

**Return postage guaranteed
Second class postage
paid at Flushing, N.Y.**